Strategie komunikace se státem - dobrá praxe

Hodnoty a předpoklady

Donum Felix: Důležité je mít kvalitní Školní vzdělávací program (ŠVP), který popisuje dění ve SDŠ a který je zároveň v souladu se zákonem. Dáváme školám k dispozici náš modelový ŠVP, který byl odsouhlasen Českou školní inspekcí k využití a úpravám.

Colibri: Hledáme způsoby, jak náš koncept můžeme naplňovat tak, jak chceme, a současně být školou akreditovanou MŠMT. Inspirujeme se od ostatních svobodných škol (zejména od Donum Felix, velké díky jim za to) a také stavíme na zkušenostech naší sesterské školy ZaHRAdy a dalších alternativních škol z okolí. Když slyšíme, že něco nejde, hledáme dál u jiných subjektů, jak danou věc řeší, a máme zkušenost, že nalézáme příklady, jak to jde. Tuto zkušenost sdílíme pak dále.

Ronja: Nerejstříková škola má oproti rejstříkové méně povinností, nemusí procházet inspekcí a má tedy svobodu i v nastavení vnitřního systému. Tato vnitřní svoboda je vykoupena tím, že škola od státu nezískává normativ ani jiné příspěvky na chod a mzdy, je tedy závislá na školném od rodičů a na dalších zdrojích prostředků jako je fundraising, granty, sponzoři a benefice. Hlavní komunikace se státem probíhá při přezkušování dětí. Všechny děti v naší škole jsou zapsány na individuálním vzdělávání na různých základních školách, kde také probíhá přezkoušení.

Osvobozená škola: Kromě hodnot, které sdílíme společně s ASDŠ, vycházíme z poznatků neurobiologie a moderní psychologie, což nikdo ze zástupců úřadů nezpochybňuje. Také často uvádíme, že vše předvídatelné zvládneme jako lidstvo naprogramovat, ale pro budoucnost bude nezbytné umět správně komunikovat, rozumět lidským vztahům a mít kreativní přístup k řešení problémů. Často hovoříme o respektu k jiným vzdělávacím koncepcím a mluvíme s politiky/úředníky o nutnosti vytvářet rozmanitou nabídku ve vzdělávání.
Neslučovat zcela vizi a hodnoty, které nás vedly k založení nebo práci ve škole s úřední částí školy. Jde v podstatě o byrokracii, kterou je nutné vykázat specifickým způsobem. Osvědčilo se nám vše, co ve škole děláme, pro úřady popisovat jazykem úředníků. Například všechny demokratické nástroje školy znovu zopakovat v dokumentu preventivní program a akční plán proti rozvoji šikany, protože pokud to nemá tento název, pro úředníky to pak může být hůře čitelné.

Strategie pro dosahování cílů

Colibri: Máme za sebou první kontrolu ČŠI. Stavíme na tom, kde vnímáme styčné body - v našem případě šlo o přátelské školní klima. Dále se inspirujeme u ostatních škol v ČR a aktuálně i přivezené know how z Holandska z SVS Amersfoort.

ZeMěŠkola: ČŠI neposuzuje svobodnou školu pohledem běžných škol, ale tím jak škola naplňuje svůj ŠVP. Při komunikaci s úředníky, kteří jsou v opozici, se nebát opřít se o ASDŠ a EUDEC.
Snaha o integraci principů svobodné demokratické školy do rámcového vzdělávacího programu skrze zapojení do akademických rovin jej tvořících.

Starhill: Hned při zápisu do rejstříku škol jsme si pozvali ČŠI, abychom si dobře nastavili/popsali procesy ve škole a abychom vytvořili jen ty dokumenty, které jsou opravdu potřeba. V celém průběhu nám velmi pomohlo členství v ASDŠ, bez pomoci ostatních škol bychom nezvládli vytvořit dokumenty, které jsou státem požadovány.

Obecně máme štěstí na úředníky, kteří neváhají s čímkoliv poradit a často nám vychází vstříc. Řešili jsme např. studium žáka v zahraničí, s paní na ministerstvu jsem tenkrát mluvila více než hodinu. Vše trpělivě vysvětlila a poradila nám, jak postupovat.

Role, kompetence, dílčí cíle

Colibri: Komunikaci se státem má primárně na starost ředitel, pomáhá mu v tom také zástupce zřizovatele. Větší strategická rozhodnutí řešíme v týmu. Dále pak členové a členky týmu, kteří/které mají cit pro jazyk a diplomacii a češtinářskou správnost.

Ronja: Naším cílem je školu rozvíjet. Plánujeme výstavbu nové budovy, která by splňovala hygienické parametry pro akreditaci naší školy, čímž se komunikace se státem stane povinností, ale zároveň se otevřou možnosti pro získávání prostředků pro školu.
Časem tedy opustíme tuto nezávislou cestu a vydáme se podobnou cestou jako akreditované svobodné demokratické školy. Přes plnou podporu dětí v tvorbě portfolia nevnímáme přezkoušení a výstupy jako nejdůležitější cíle vzdělávání v naší škole. Protože škola není akreditovaná, nemusí splňovat náročné požadavky od státu a přezkušování je odpovědností rodičů, máme prostor plně se věnovat rozvoji dětí v oblastech, které je zajímají - podle filosofie unschoolingu. Cílem je tedy plný rozvoj jedince.

Starhill: Největší zátěží pro naši školu je výkaznictví. Jednotlivé výkazy požadované státem nám zatím dávají pramalý smysl. Možná to bude tím, že jsme v rejstříku škol krátce (2. rokem) a nestihli jsme jejich význam a kouzlo pochopit.

Osvobozená škola: Mít v týmu někoho, kdo zná "jazyk" státu. Kontakt na dobrého právníka. Udržovat dobré vztahy s úředníky. Vzdy v listopadu píšu nadřízeným těch, se kterými jednám, že děkuji za jejich profesionální práci a doufám, že jim to promítnou do odměn. Když jsme potřebovali rychlou reakci stavebního úřadu, ocenila jsem referentku před zastupiteli a požádala je, zda by stavebnímu úřadu poděkovali za skvělou práci a rychlost. Dost to pomohlo.

ZeMěŠkola: Mít někoho, kdo vidí školu také očima státu, ideálně statutárního zástupce. Jednu osobu, která komunikuje se státem navenek a která dbá na utváření a udržování vztahů a vazeb s úředníky (rejstřík, kraj, HS, hygiena). Zároveň ale není odtržena od dění uvnitř školy. Dále pak role ekonoma školy, která řeší ekonomické/účetní záležitosti včetně výkaznictví.

Toky informací

Donum Felix: Máme dobré zkušenosti s úředníky MŠMT, KÚ a nakonec i ČŠI. Vztah s ČŠI nebyl zezačátku zdaleka tak přívětivý, jako teď. Ve vztahu k ČŠI nám hodně pomohlo vytvoření ŠVP, který reflektuje dění ve SDŠ.

Ronja: Komunikujeme e-mailem, telefonicky, ale navazujeme s přezkušovateli i osobní vztahy, nebo se vídáme na společných akcích. Možnost předání osobního porozumění usnadňuje přezkušovatelům jejich práci a umožní jim porozumět, čemu se děti v naší škole věnují.

Osvobozená škola: Je výhodné mít v místě, kde působíme, dobré vztahy s ostatními řediteli. Vzájemné sdílení zkušeností s kontrolami, nám pomohlo lépe se připravit, poučit se a škole přichystat bezpečnou strategii pro případ nečekané kontroly.

ZeMěŠkola: Komunikovat s dětmi, za co škola dostává peníze na každého žáka a co za to očekává (výstupy). Průběžně seznamovat tým s tím, že žijeme v reálném světě, do kterého patří i stát a MŠMT, které má své požadavky. Tým si musí být vědom benefitů, které nám přináší členství v rejstříku a toho, že je potřeba pro něj dokládat státu výkazy. Zajistí se tím tak, že se škola neocitne v bublině mimo vnější svět, ale v něm. Pro členy týmu, kteří přišli z běžného školství, naopak vysvětlovat rozdílnost fungování.